

MÖ 6.Yüzyıl - MS 2.Yüzyıl Felsefesi - 3

1. Bilimsel gelişmelerin başlangıcının MÖ 6. yüzyılda İyonya'da ortaya çıktığı düşünülmektedir. İyonya'daki bilim daha çok felsefeyle bir arada olmuştur. Thales bir matematikçi ve fizikçi; Herakleitos fizikçi; Pisagor, Platon ve Öklid ise birer geometriciydi.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

- A) Bilimde ilerlemenin olmadığına
B) Bilimlerin felsefenin içerisinden çıktığına
C) Her bilim insanının felsefeye başvurduğuna
D) Bilimin ancak uygun koşullarda gelişebileceğine
E) Bilimin ortaya çıktığı andan itibaren kesin bilgiler ürettiğine
2. Protagoras'a göre "insan her şeyin ölçüsüdür." Burada ki insan bireysel insandır ve bu bireysel insanın algıları doğru ve yanlışın belirleyicisi olmaktadır. Bireysel algıları temele alan Protagoras için ahlaki alanda da bir görelilik söz konusu olmaktadır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsan ahlaki değerleri toplumda hazır olarak bulur.
B) Nesnel ve evrensel bir iyi söz konusu olamaz.
C) Ahlak alanında rölatif ilkeler olamaz.
D) İnsan algısı mutlak iyiyi kavrayabilir.
E) Ahlaki yargılar bilgiyle belirlenir.
3. "Her şey üzerine birbirine zıt iki söz söylemenin mümkün olduğu" nu söyleyen Protagoras için önemli olan herhangi bir şeyi ispat etmek değil, karşıdakini ikna etmektir.

Buna göre Protagoras'ın düşünceleri aşağıdaki görüşlerden hangisiyle ifade edilir?

- A) Entüsyonizm
B) Realizm
C) Rölativizm
D) Rasyonalizm
E) Kritisizm

4. Demokritos, Anaxagoras'ın görüşünde belirir gibi olan telos kavramını, yani kendi içinde bir ereğe sahip olma durumunu kabul etmediği gibi, tesadüf kavramını da açık olarak reddeder: O'na göre "Tesadüfün sözünü etmemiz yalnız bilgisizliğimizden ileri gelir; bir olayın nedenini bilmedik mi, bunu tesadüfle açıklamaya kalkışırız." der.

Parçaya göre Demokritos'un reddettiği iki kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Erek - rastlantı
B) Zorunluluk - erek
C) Rastlantı - nedensellik
D) Amaç - nedensellik
E) Mekanizm - determinizm
5. Sokrates göre felsefi bilgi, tüm yaşamı sorgulayan ve yaşamı bütünlüğünde anlamaya çalışan zihinsel bir etkinliktir. Ancak böylesi bir zihinsel etkinlik insanı gerçek anlamda erdemli kılar. Çünkü yalnızca felsefi düşünüş bize gerçek anlamda sorgulanmış ve temellendirilmiş rasyonel amaçlar sunar. İşte ancak bu anlamıyla bilgi kişiyi erdemli kılabilir.

Bu parçada Sokrates, insanın erdem sahibi olmasında aşağıdakilerden hangisinin önemini vurgulamıştır?

- A) Felsefi bilginin
B) Gerçeğin bilgisinin
C) Doğaya uygun yaşamının
D) Sürekli olarak hayatı sorgulamanın
E) Gerçekçi amaçlar için çabalamanın
6. Sokrates'e göre erdem ve bilgi aynı şeydir; doğru davranış ancak doğru bilgiyle mümkündür. Ahlaklı olmak için iyiyi bilmek gerekir. Kimse bilerek kötülük etmez. Kötülük bilgi eksikliğinden kaynaklanır.

Sokrates'in bu görüşlerine dayanarak aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Erdem gelip geçici bir bilgidir.
B) Deneysel bilgi erdemın kaynağıdır.
C) Kötülük olmadan iyiliğin değeri yoktur.
D) İnsanın erdemli olmasının temelinde bilgi vardır.
E) Kötülük de iyilik gibi insanın seçimlerine bağlı olarak ortaya çıkar.

MÖ 6.Yüzyıl - MS 2.Yüzyıl Felsefesi - 3

7. Sokrates'e göre, insanın kendi üzerindeki egemenliği olan ölçülülük için gerek duyulan tek şey, iyiye ve kötüye ilişkin bilgidir. Çünkü insan, kendisinin ne olduğunu, hayata geçirilmesi gereken en temel ihtiyaçlarının, yeteneklerinin ve arzularının neler olduğunu bildiği takdirde ancak kendi üzerinde tam bir denetim ve hakimiyet kurabilir. Bu yüzden Sokrates' e göre yalnızca bu kavrayıştan yoksun olan budalalar ölçü ve kural tanımazlar.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Cehalet mutluluk getirir.
B) Özgürlükler sınırsız olmalıdır.
C) Mutlak iyiye ulaşmak mümkün değildir.
D) Erdemli olabilmek öncelikle kendini tanımaktan geçer.
E) Ahlaki kararlar kişinin arzu ve isteklerine bırakılmalıdır.

8. Atina sokaklarında gençlerle felsefe yaparak yönetimi eleştiren Sokrates, bu yaptıklarından sorumlu tutulup ölüm cezasına çarptırılmıştır. Öğrencileri Sokrates'e kaçması gerektiğini söylediği halde o, karakterinin bir özelliği olan ahlaki duyarlılığı, dürüstlüğü ve cesareti nedeniyle kaçmayı reddederek baldıran zehri içerek ölmüştür.

Bu parçada aşağıdaki kavramsal ilişkilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) İyi ve kötü
B) Erdem ve yaşam
C) Mutluluk ve haz
D) Ödev ve istenç
E) Vicdan ve özgürlük

9. Stoacılar göre insan dünya denen tiyatro sahnesinde bir oyuncudur. Oyunu o yazmamıştır, rolünü kendisi belirlememiştir. Onun rolü, Tanrı ya da kozmosa egemen olan ilke tarafından belirlenmiştir. O yapamayacaklarının bilincinde olmalı, yapabilecekleri şeyleri bilmeli, istencini bu yolda kullanma erdemine sahip olmalıdır.

Buna göre Stoa ahlakı için aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İnsan kendi özünü belirleyen bir varlıktır.
B) Mutluluk toplumsal yaşamla mümkündür.
C) İnsan iradesinden bağımsız bir iyi ve kötü yoktur.
D) İnsan, doğanın belirlenmiş yasasını kabullenirse mutlu olur.
E) İnsan eylemlerinin sorumluluğunu yüklenen özgür bir varlıktır.

10. I. Thales: "Varlığın ana maddesi sudur."
II. Anaximenes: "Varlığı varlık yapan havadır."
III. Herakleitos: "Tüm var olanların özü ateştir."
IV. Platon: "Asıl var olanlar idealardır."
V. Demokritos: "Varlığın ana maddedi atomdur."

Buna göre varlığı ele alış tarzı diğerlerinden farklı olan düşünür aşağıdakilerden hangisidir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

11. Platon'a göre iki farklı masa vardır: Bir yanda üzerinde yemek yediğim masa, diğer yanda masa ideası. Aristoteles'e göre ise dört başka masa vardır: Maddesi, amacı, formu, sebebi olan masa.

Buna göre, iki filozofun "masa" kavramını farklı şekillerde açıklamalarının sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Varlığa bakış açıları
B) Tutarlı olmaları
C) Bilime değer vermeyişleri
D) Nesnel düşünceleri
E) Taklitçi olmaları

12. Felsefe tarihi içerisinde, filozoflar varolanı tanımlamak için varlığın gerisinde, ona temel olan bir şey aramışlardır. Herakleitos, varlığın ilkesi, değişmeden kalan şeye 'ateş' derken Demokritos, varolanın temelinde, 'atomlar' olduğunu söylemiştir. Platon' da ise değişen dünyanın varlık sebebi değişmeyen, maddi olmayan 'idea'dır.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Varlık tanımlanamazdır.
B) Varolan her şey gerçektir.
C) Varolanların gerisinde genel bir ilke vardır.
D) Varlık, felsefenin konusu dışında kalmaktadır.
E) Varlığı anlamak için olgusal dünyayı incelemek yeterlidir.

